

Пурдик В. А.

*Здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
purdikvalentin@gmail.com*

РОЛЬ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

У роботі розглянуто сутність категорії «волонтерська діяльність». Визначено основні тенденції волонтерської діяльності з огляду на сучасні потреби суспільства, включаючи соціальні та економічні аспекти. Акцентовано на соціальній значимості волонтерської діяльності у реалізації волонтером індивідуальних якостей.

Ключові слова : волонтерство, волонтерська діяльність, соціально-економічний розвиток, цінності, благодійність

Волонтерська діяльність у всьому світі відіграє важливу роль, з огляду на те, що вона виконує соціально-значимі задачі, які охоплюють різноманітні сфери суспільного життя. Географія волонтерства виходить далеко за межі найбідніших країн світу. Сучасне суспільство незалежно від рівня його розвитку потребує доброчинності, турботи, розуміння, толерантності, благодійності та багатьох інших аспектів, які притаманні волонтерській діяльності.

Волонтерську діяльність, як категорію, досліджують як зарубіжні, так і вітчизняні вчені. Також вона знаходить свою регламентацію у нормативно-правових актах. Еволюція цього поняття, відображає трансформацію самого суспільства і його потреб. Розкриває найбільш проблемні аспекти, що потребують значної уваги.

Закон України «Про волонтерську діяльність» визначає волонтерську діяльність як добровільну, соціально спрямовану, неприбуткову діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги [1].

Волонтерством, відповідно до Закону «Про суспільно-корисну діяльність та волонтерство» Республіки Польща є здійснювані фізичною особою, добровільні, безкорисні послуги, на основі принципів викладених у Законі [2].

Правила і положення Офіційного журналу Федерального управління США (§ 641.140) визначають, що волонтерство – це діяльність або робота, яку виконують для громадського, державного, місцевого самоврядування чи міжурядового агентства, або для благодійної чи некомерційної організації, включаючи релігійні або громадські організації, з цивільних, благодійних або гуманітарних питань, без зобов'язань, очікувань або отримання компенсації [3].

У кембриджському словнику волонтерська діяльність – це практика робити добрі справи, безкорисно [4].

Слово «волонтер» походить від французького *volontaire* – доброволець, яке в свою чергу запозичено з латинського *voluntarius* (*voluntas* – вільне волевиявлення, *volō* – бажання, намір). Тобто волонтерство – добровільна безкорисна суспільно важлива діяльність [5].

З огляду на розглянуті нами підходи до категорії «волонтерська діяльність» можна зробити висновок, що теоретичні аспекти та нормативно-правова база України, як і інших держав здебільшого розглядає волонтерську діяльність як добровільну, безкорисну, неприбуткову, соціальну діяльність волонтерів та волонтерських організацій. Проте слід наголосити на тому, що законодавство України розглядає волонтерську діяльність через призму військового конфлікту.

Волонтерська хвиля, що піднялась 2014 р. допомогла державі локалізувати окремі складні питання, завдяки адресній допомозі Збройним Силам України та іншим військовим формуванням, які відповідають за національну безпеку і оборону країни.

Волонтерська діяльність в Україні поступово стає дієвим механізмом самоорганізації громадян. Специфіка становлення волонтерського руху полягає в тому, що до 2013 р. процес його інституціоналізації детермінувався впливом екзогенних чинників: абсолютно усі нормативно-правові акти, що регулювали діяльність волонтерів та їхніх організацій, було прийнято під час відповідних акцій в світі та Європі – Міжнародний день волонтера, Європейський рік волонтерства, Чемпіон Європи з футболу тощо. Також розвиток волонтерських організацій часто фінансувався та стимулювався за рахунок міжнародних фондів, Фонду Сороса та його організацій зокрема. Ендогенне усвідомлення потенціалу волонтерського руху відбулося під час Євромайдану, Революції Гідності, а ескалація розвитку – у процесі проведення антитерористичної операції на території Луганської та Донецької областей [6].

Законодавством як України так і інших держав передбачено, що волонтерська діяльність має широкий спектр застосування. Незважаючи на гармонізацію нормативно-правових актів вітчизняного законодавства, в Україні волонтерська діяльність знаходиться на етапі становлення і потребує значної уваги, з огляду на сучасні запити суспільства, розширення сфери застосування волонтерської діяльності за напрямками, серед яких: надання допомоги незахищеним верствам населення; збереження традицій, формування національної свідомості; охорона та зміцнення здоров'я; наука, освіта та виховання; туризм та дозвілля; спорт; культура та мистецтво; збереження навколишнього природного середовища, рекреація та багато інших аспектів.

Окремі сфери знаходять своє відображення у діяльності різних волонтерів, неприбуткових громадських організацій, благодійних фондів що втілюють у життя різноманітні концепції у галузі освіти, науки, мистецтва. Благодійність та меценатство є дуже важливим рушієм суспільно-економічного розвитку у позитивному напрямку.

Державна політика України повинна більше спрямовувати увагу на підтримку молодіжного руху, надавати підтримку різноманітним молодіжним ініціативам. Від цього буде залежати спрямованість молодіжного руху, розширення і виникнення нових молодіжних радикальних рухів, утворення субкультур, привносити в традиційну культуру як нові віяння, так і нові, можливо, навіть негативні форми боротьби за своє місце в суспільному просторі держави. Для успішної діяльності лідеру потрібно володіти високою потребою в досягненнях. І цю потребу можна і потрібно реалізувати як на рівні сім'ї, так і на

рівні школи, держави загалом. Лідерство, яке виникає в середині волонтерського руху має можливість стати вагомою підтримкою держави у розбудові інститутів громадянського суспільства. Системний розвиток та підтримка волонтерства як суспільної цінності і, одночасно, унікальної системи знань та технологій у сфері розвитку людських ресурсів є одним з дієвих інструментів вирішення завдань щодо створення умов для активної відповідальної участі молоді у вирішенні соціальних проблем суспільства, формування інституту активного громадянства [7].

Волонтерство в усьому світі виступає своєрідним інструментом соціалізації, що дає можливість волонтерам розширити власні комунікативні зв'язки, отримати досвід, збагатити свій внутрішній світ, відчутти причетність, переосмислити цінності. Отже, можна зробити висновок, що волонтерська діяльність наряду із наведеним поняттям, характеризується як прояв соціальної активності відтворюваної у різноманітних сферах життєдіяльності, у тому числі з метою самореалізації, самовдосконалення, самоосвіти, формування ціннісних орієнтацій волонтера тощо.

Список використаних джерел:

1. Про волонтерську діяльність / Закон України від 19.04.2011, № 3236-VI // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>.
2. USTAWA z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20030960873>.
3. Federal Register / Vol. 77, No. 20 / Tuesday, January 31, 2012 / Rules and Regulations. – P. 4656.
4. Volunteerism : Cambridge Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/volunteerism>
5. Українське волонтерство явище унікальне. Йому завдячуємо суверенітетом. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2324579-ukrainske-volonterstvo-avise-unikalne-jomu-zavdacuemo-suverenitetom.html>.
6. Матійчик А. В. Волонтерська діяльність як детермінанта розвитку громадянського суспільства / А. В. Матійчик // ГРАНІ: Політологія № 8 (136) серпень, 2016. – С.100-107.
7. Грищенко Н. І. Волонтерський рух в сучасній Україні як стратегія розвитку молодіжного лідерства / Н. І. Грищенко // Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. Випуск 2 (38) 2018. – С. 73-78.

V. Purdyk The role of volunteering in the social-economic development of Ukraine

Summary

The paper considers the essence of the category "volunteer activities". The basic tendencies of volunteering activity are defined, taking into account modern requirements of a society, including social and economic aspects. The attention is focused on the social significance of volunteer activity in the implementation of individual qualities by the volunteer.

Keywords: *volunteering, volunteering, social and economic development, values, charity*

*Науковий керівник: Лесік І.М., канд. екон. наук,
доцент кафедри економічної теорії і суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*